

BİLİŞSEL GELİŞİM

BİLGİ İŞLEME SÜREÇ VE YAKLAŞIMLARI

BİLİŞSEL GELİŞİM

- Bir zamanlar gelişim konuları genel olarak yalnızca çocuklar temelinde ele alınırken; günümüzde yaşamın tüm alanlarının, özellikle de yaşlılık döneminin gelişimsel konuları ön plana çıkmıştır.
- İnsan ömrünün uzamaya başlaması ile birlikte, yaşamın her dönemindeki bilişsel özellikler araştırılmaya başlanmıştır.

BİLİŞSEL GELİŞİM EVRELERİ

EVRE	YAŞ	KARAKTERİSTİKLERİ
Duyusal-motor	0-2	* Şimdi ve burada dünyası
		* Dil yok, erken evrede düşünce yok
		* Nesnel düşünce anlayışının yokluğu
İşlem-öncesi	2-7	* Ben merkezci düşünce
		* Algının baskın olduğu muhakeme
		* Mantıktan çok sezgisel düşünceler
		* Korunum yeteneği yok
Somut-işlemler	7-12	* Korunum yeteneği
		* Sınıflama ve ilişkiler kurma yeteneği
		* Sayıları anlama
		* Somut düşünce
		* Düşüncede tersine çevirilebilirliğin gelişimi
Soyut-işlemler	12-15	* Düşünce genellemesinin tamamlanması
		* Önermesel düşünme
		* Varsayımla baş edebilme yeteneği
		* Güçlü İdealizm gelişimi

NÖROBİLİŞSEL GELİŞİM

- Algı, bellek, imgeleme, dil, düşünce ve problem çözme gibi bilişsel süreçlerin hepsi, nörolojik yapılara ve süreçlere dayanmaktadır.
- Gelişim nöropsikolojisinde dört farklı yaklaşım kullanılır:
 - Bilişsel değişikliklerle ilişkili sinir sisteminin gelişimiyle ilgili fiziksel çalışmalar,
 - Nörolojik olgunlaşmayla ilgili çıkarımların yapıldığı bireylerin hayatları boyunca yapılan bilişsel çalışmalar.
 - Bilişte değişikliklerin yaşandığı hasarlar veya nörolojik patoloji üzerine yapılan çalışmalar.
 - Beynin değişikliğe uğratıldığı (çoğunlukla hayvan çalışmaları) veya PET çalışmalarında olduğu gibi bağımsız bir değişkenin beyinde yol açtığı etkilerin gözlemlendiği deneysel çalışmalar.

Bu yöntemlerin her birinin güçlü ve zayıf olduğu noktalar bulunmaktadır.

İLK NÖRAL GELİŞİM

- Sinaptik yoğunluğun iki yaşına kadar arttığı bilinmektedir.
- Sonraki aşamada sinapslarda 16 yaşına kadar %50'yi bulan bir *azalma* olmaktadır.
- Olumlu çevre şartlarının, sinaps kaybını engellemeye yaradığı şeklinde yorumlanmaktadır.

BİLİŞSEL GELİŞİM

- **ZEKA VE YETENEKLER**

- Zeka ve yetenekler konusunda bakıldığında, yeniden “çevre mi, genetik mi” konusunu gündeme taşımaktadır.
- Bir zamanlar, sosyal etkileşimin zeka üzerindeki etkisine son derece büyük olduğuna inanan araştırmacılar; çevrenin etkisine rağmen, genetiğin etkisinin yadsınamaz olduğuna işaret etmektedirler.
- Bu sorunun cevaplanmasında da “ikiz çalışmalarından ve evlat edinilmiş çocuklarla yapılan çalışmalardan” yararlanılmıştır.

BİLGİ KAZANIM BECERİLERİNİN GELİŞİMİ

- **SEÇİCİ DİKKAT**

- **Seçici dikkati, ilişkili bilgiye odaklanabilme yeteneği olarak tanımlayabiliriz.**
- **Yapılan çalışmalar, küçük çocukların dikkat süreçlerini yetişkinlere göre daha az kontrol edebildiklerini göstermektedir.**
- **Küçüklerin dikkati, daha kolay dağılabilmekte ve dikkatlerini ilgili ve ilgili olmayan bilgilere göre düzenlemede daha az esnek olabilmektedirler.**

BİLGİ KAZANIM BECERİLERİNİN GELİŞİMİ

- **BELLEK**

- BEBEK BELLEĞİ

BİLGİ KAZANIM BECERİLERİNİN GELİŞİMİ

- **BELLEK**

- Organizasyon (Kümeleme)

BİLGİ KAZANIM BECERİLERİNİN GELİŞİMİ

- **BELLEK**
 - İmgeleme